ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobkyně: **METALVIS, s.r.o.**, se sídlem Areál ZD 61, Babice, zast. Mgr. Janem Drozdem, advokátem se sídlem třída Tomáše Bati 3067, Zlín, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 1387/7, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 11. 2015, č. j. 59180-2/2015-900000-304.4, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 1. 2018, č. j. 29 Af 3/2016 - 47,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla výrokem I. podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta její žaloba proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného a výroky II. a III. bylo rozhodnuto o nákladech řízení. Rozhodnutím žalovaného bylo zamítnuto odvolání stěžovatelky a potvrzeno rozhodnutí Celního úřadu pro Zlínský kraj ze dne 13. 5. 2015, č. j. 144-25/2015-640000-51 (dále jen „celní úřad“).

[2] Rozhodnutím celního úřadu (dále jen „dodatečný platební výměr“) bylo stěžovatelce podle § 264 odst. 1 a 3 zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona, v rozhodném znění (dále jen „celní zákon“), ve spojení s čl. 78 odst. 3, čl. 201 odst. 3, čl. 220 odst. 1 a čl. 221 odst. 1 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, v rozhodném znění (dále jen „celní kodex“), a na základě čl. 1 nařízení Rady (ES) č. 91/2009 ze dne 26. 1. 2009 o uložení konečného antidumpingového cla na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli pocházejících z Čínské lidové republiky (dále jen „nařízení č. 91/2009“), doměřeno antidumpingové clo ve výši 533 489 Kč. Dle § 251

odst. 1 písm. a) zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, vznikla stěžovatelce povinnost uhradit penále z doměřené částky ve výši 20 %, celkem 106 698 Kč.

[3] K doměření antidumpingového cla celní úřad přistoupil na základě výsledků kontroly po propuštění zboží zahájené u stěžovatelky podle čl. 78 celního kodexu a podle § 127 celního zákona. Touto kontrolou bylo dle správních orgánů prokázáno, že stěžovatelkou dovezené zboží, deklarované v kontrolovaném rozhodnutí o propuštění, bylo sice dovezeno z Tchaj-wanu, ale ve smyslu článků 22 a 23 celního kodexu pochází z Čínské lidové republiky. Jako důkazní prostředky celní úřad použil zejména zprávu Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) č. OF/2011/0978/B1, THOR (2014) 30448 ze dne 3. 11. 2014 (dále jen „zpráva z 3. 11. 2014"), která rekapituluje vyšetřování OLAF ohledně podvodů s dovozy železných nebo ocelových spojovacích prvků z Tchaj-wanu, údajně tchajwanského původu, ve skutečnosti však čínského původu, a závěrečnou zprávu OLAF ze dne 1. 12. 2014, č. OF/2011/0978/B1, OLAF.B.1(S)(2014)34954, včetně příloh (dále „závěrečná zpráva").

[4] Krajský soud dospěl k závěru, že závěrečná zpráva, jejíž přílohou byla mimo jiné zpráva z 3. 11. 2014, splňovala náležitosti stanovené čl. 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2013, o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF). Zprávy OLAF přitom obsahovaly konkrétní údaje dostačující ke ztotožnění jím deklarovaného zboží a k učinění závěru, že zboží nepochází z Tchaj-wanu, ale z Čínské lidové republiky. K námitce neplatnosti nařízení č. 91/2009 krajský soud uvedl, že neplatnost aktů orgánů Evropské unie může vyslovit pouze Soudní dvůr Evropské unie, přičemž pozdější zrušení antidumpingového cla není základem pro vrácení cla vybraného před tímto zrušením.

II. Obsah kasační stížnosti

[5] Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že neměla povědomí o pořizování zboží z Číny jejím dodavatelem a že po ní nelze spravedlivě požadovat, aby investigativně zjišťovala, jakým způsobem fungují odběratelsko-dodavatelské vztahy jejího smluvního partnera na opačné straně zeměkoule. Zdůrazňuje také, že výše uložené „sankce" mnohonásobně přesahuje výhodu, která měla být nesprávnou deklarací původu zboží získána.

[6] Dále uvádí, že nařízení č. 91/2009 bylo od počátku (tedy od svého vydání) neplatné. Upozorňuje, že dané clo (nikoli samotné nařízení č. 91/2009 – pozn. NSS) bylo zrušeno prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2016/278 ze dne 26. 2. 2016 o zrušení konečného antidumpingového cla uloženého na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli pocházejících z Čínské lidové republiky, rozšířeného na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli zasílaných z Malajsie bez ohledu na to, zda je u nich deklarován původ z Malajsie (dále jen „nařízení č. 2016/278"), z toho důvodu, že uvalení antidumpingového cla bylo dle závěrů zprávy Odvolacího orgánu Světové obchodní organizace (WTO) „*European Communities – Definitive Anti-Dumping Measures on Certain Iron or Steel Fasteners from China*", č. WT/DS397/AB/RW, ze dne 18. 1. 2016 (dále jen „zpráva odvolacího orgánu") v rozporu s čl. 2.4, čl. 2.4.2, čl. 4.1, čl. 3.1, čl. 6.1.2, čl. 6.4, čl. 6.2, čl. 6.5 a čl. 6.5.1 Dohody o provádění čl. VI Všeobecné dohody o clech a obchodu z roku 1994 (dále jen „antidumpingová dohoda").

[7] Jelikož samotné nařízení č. 91/2009 bylo vydáno na základě nařízení Rady (ES) č. 384/96 ze dne 22. 12. 1995 o ochraně před dumpingovými dovozy ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství, v rozhodném znění (dále jen „základní nařízení 1“), později nahrazeného nařízením Rady (ES) č. 1225/2009 ze dne 30. 11. 2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství, v rozhodném znění (dále jen „základní nařízení 2“), a vzhledem k tomu, že obě základní nařízení byla vydána též s cílem recepce závazků vyplývajících Evropskému společenství z antidumpingové dohody a z čl. VI Všeobecné dohody o clech a obchodu (dále jen „GATT“), domnívá se stěžovatelka, že závěry zprávy Odvolacího orgánu WTO nepřímo značí i rozpor nařízení č. 91/2009 se základními nařízeními 1 a 2.

[8] Ačkoli Evropská komise nakonec v reakci na zprávu odvolacího orgánu přistoupila ke zrušení antidumpingového cla, učinila tak pouze s účinky *ex nunc*. Stěžovatelka má oproti tomu za to, že důvody pro zrušení cla byly dány již od počátku, což má vyplývat ze samotné zprávy odvolacího orgánu. Skutečnost, že Komise přistoupila ke zrušení cla toliko s účinky *ex nunc,* nemá vliv na to, že nařízení bylo po celou dobu své účinnosti v rozporu s výše vyjmenovanými ustanoveními antidumpingové dohody, stejně jako se základními nařízeními 1 a 2, takže bylo od počátku neplatné.

[9] V návaznosti na výše uvedené dovozuje, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný, neboť se v něm krajský soud nezabýval otázkou platnosti nařízení č. 91/2009.

[10] Konečně uvádí, že krajský soud postavil své rozhodnutí výlučně na neúplných a spekulativních zprávách OLAF. Pokud jde o přílohy zpráv OLAF, jedná se o snadno upravitelný formát souboru, takže může být jejich obsah velmi jednoduše pozměněn. Takové důkazy nemohou dle stěžovatelky založit řádné zjištění skutkového stavu a má za to, že krajský soud a správní orgány zcela rezignovaly na své povinnosti při provádění dokazování ve smyslu § 92 odst. 1 a násl. daňového řádu.

III. Vyjádření žalovaného

[11] Žalovaný zdůrazňuje, že každý, kdo podá celní prohlášení na propuštění zboží dovezeného na území Evropské unie do režimu volného oběhu, nese dle čl. 199 nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. 7. 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, objektivní odpovědnost za správnost údajů, které uvedl v celním prohlášení, a za pravdivost předložených dokladů. Tvrzení stěžovatelky, že nevěděla a nemohla vědět o tom, že zboží není původem z Tchaj-wanu, je proto pro účely doměření antidumpingového cla irelevantní.

[12] Dále uvádí, že si je vědom zrušení konečného antidumpingového cla uloženého na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli pocházejících z Čínské lidové republiky, zdůrazňuje však, že akty unijních orgánů jsou nadány presumpcí platnosti, a vyvolávají tedy účinky tak dlouho, dokud nejsou vzaty zpět, zrušeny v rámci žaloby na neplatnost nebo prohlášeny za neplatné v návaznosti na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce nebo na námitku protiprávnosti. Nařízení č. 2016/278, kterým bylo antidumpingové clo zrušeno, nabylo účinnosti 28. 2. 2016 a nezakládá právo na vrácení cla vybraného před tímto datem. Krajský soud se nemusel touto otázkou výslovně zabývat,

neboť ji stěžovatelka do řízení před krajským soudem nevnesla. Rozhodnutí žalovaného, jakož i rozsudek krajského osudu, pak obsahují dostatečně rozsáhlé úvahy o povaze a dostatečnosti provedeného dokazování zprávami OLAF. Tyto zprávy jsou nadány domněnkou pravdivosti, a bylo tak na stěžovatelce, aby prokázala, že skutková zjištění o původu zboží nejsou pravdivá, což však neučinila.

[13] Navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[14] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.). Poté přistoupil k přezkumu rozsudku krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[15] Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[16] Nejprve se věnoval námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů. Stěžovatelka ji odvíjí od skutečnosti, že se krajský soud v napadeném rozsudku nevyjádřil k otázce platnosti nařízení č. 91/2009 s ohledem na zprávu Odvolacího orgánu WTO, potažmo na zrušující nařízení č. 2016/278. Má za to, že bylo úkolem krajského soudu zabývat se platností citovaného nařízení z úřední povinnosti, tedy bez ohledu na to, že ona sama tuto otázku do řízení před krajským soudem nevnesla (její argumentace se poprvé objevila až v kasační stížnosti).

[17] Pro posouzení uvedené námitky bylo především třeba zhodnotit, zda měl krajský soud za popsané situace povinnost vyjadřovat se k platnosti nařízení č. 91/2009.

[18] Nejvyšší správní soud konstantně vychází z toho, že soud je vždy povinen učinit si úsudek o tom, zda je pramen právní normy, kterou chce na věc použít, součástí právního řádu; tento závěr jednoznačně vyplývá ze zásady *iura novit curia* (soud zná právo). Ve vztahu k aktům přijatým orgány Evropské unie to znamená, že vyvstane-li v řízení otázka platnosti takového aktu a považuje-li soud za nezbytné, aby tato otázka byla pro účely vynesení jeho rozsudku zodpovězena, může požádat Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) o rozhodnutí o této otázce postupem podle čl. 267 odst. 1 a 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (řízení o předběžné otázce).

[19] Popsaná povinnost se nicméně ve většině případů realizuje jako myšlenková operace; soud není povinen u každé aplikované právní normy zvlášť výslovně uvádět, že je součástí právního řádu a že ji tedy aplikovat lze. V případě, kdy soud určitý právní předpis aplikoval, je nutné mít za to, že shledal, že takový právní předpis může být pramenem práva, přičemž není nezbytné, aby se o tom v rozsudku výslovně zmínil, ledaže by tato otázka byla mezi stranami sporná nebo by ji soud samotný spornou shledal (srovnej usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 8 Afs 51/2007 - 87, publ. pod č. 1926/2009 Sb. NSS).

[20] V nynější věci krajský soud evidentně neshledal otázku platnosti nařízení č. 91/2009 spornou, neboť se o ní nezmínil. Vyjadřovat se k ní nemusel ani s ohledem na obsah žalobních námitek, respektive vyjádření žalovaného – žádný z účastníků ji do řízení před krajským soudem nevnesl. Nevyslovení se k této otázce tedy nezpůsobuje vadu napadeného rozsudku, rozsudek je přezkoumatelný a je třeba vycházet z toho, že dle krajského soudu je nařízení platné.

[21] K posouzení otázky platnosti nařízení č. 91/2009 následně přistoupil Nejvyšší správní soud. Pro pořádek nejprve uvádí, že tak činil bez ohledu na to, že stěžovatelka svoji související argumentaci uplatnila poprvé až v řízení o kasační stížnosti, což je obecně důvodem nepřípustnosti námitky podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Jak již bylo uvedeno, jedná se o problematiku, kterou soudy posuzují z úřední povinnosti, tedy bez ohledu na to, zda ji účastník výslovně zmíní (uplatnění námitky má význam pouze z hlediska povinnosti soudu vyjádřit se k ní v odůvodnění rozhodnutí). V tomto případě tedy není důležité, že stěžovatelka svoji námitku vznesla „opožděně".

[22] Nejvyšší správní soud zhodnotil, že stěžovatelka svůj názor o neplatnosti nařízení č. 91/2009 staví na logickém argumentu: bylo-li antidumpingové clo shledáno rozporným s výše citovanými ustanoveními antidumpingové dohody (jak plyne ze zprávy Odvolacího orgánu, stejně jako z odůvodnění nařízení č. 2016/278), pak bylo jeho zavedení od počátku v rozporu s mezinárodními závazky Evropské unie, a tedy neplatné. S ohledem na to zvažoval, zda ohledně platnosti nařízení č. 91/2009 položit předběžnou otázku Soudnímu dvoru. Nakonec tak nepostupoval, neboť zjistil, že obdobná otázka již byla Soudnímu dvoru předložena jiným členským státem Evropské unie. Řízení o nynější kasační stížnosti proto podle § 48 odst. 2 písm. c) s. ř. s. přerušil s tím, že v něm bude pokračováno po rozhodnutí Soudního dvora. O pokračování v řízení bylo rozhodnuto usnesením ze dne 12. 11. 2018, č. j. 7 Afs 53/2018 - 35.

[23] Námitka neplatnosti nařízení č. 91/2009 není důvodná.

[24] Soudní dvůr Evropské unie vydal dne 18. 10. 2018 rozsudek ve věci C-207/17, *Rotho Blaas Srl v. Agenzia delle Dogane e dei Monopoli*, kterým rozhodl, že přezkum položené předběžné otázky neodhalil nic, čím by mohla být dotčena platnost nařízení č. 91/2009, prováděcího nařízení Rady (EU) č. 924/2012 ze dne 4. 10. 2012 nebo prováděcího nařízení Komise (EU) č. 2015/519. Z rozsudku plyne, že přijetí zprávy Odvolacím orgánem WTO, z níž vyplývá nesoulad postupu vedoucího k zavedení předmětného cla s antidumpingovou dohodou a tedy i s čl. VI. GATT, je z hlediska platnosti nařízení č. 91/2009, respektive daného antidumpingového cla, irelevantní. Stejně tak Soudní dvůr jednoznačně vyjádřil, že zrušení antidumpingového cla (nařízením č. 2016/278) nelze vnímat jako důvod jeho neplatnosti (v podrobnostech srovnej body 44 až 51 rozsudku Soudního dvora).

[25] Citovaný rozsudek Soudního dvora implicitně objasnil i stěžovatelčinu pochybnost ohledně souladu nařízení č. 91/2009 se základními nařízeními. Stěžovatelka odvozovala rozpor nařízení č. 91/2009 se základními nařízeními opět od toho, že Odvolací orgán WTO přijal zprávu o nesouladu nařízení č. 91/2009 s čl. VI. GATT; samostatnou kritiku nařízení nezávislou na kritice vyjádřené ve zprávě Odvolacího orgánu WTO nedoplnila.

Soudní dvůr nicméně ve věci C-207/17 konstatoval, že přijetí této zprávy je z hlediska platnosti nařízení č. 91/2009 irelevantní (viz bod 46 rozsudku). Jedná se tedy o otázku, která již byla předmětem výkladu Soudního dvora (tzv. *acte éclairé*), a nebyl důvod obracet se na něj s předběžnou otázkou znovu (k povinnosti podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce viz rozsudek Soudního dvora ze dne 6. 10. 1982 ve věci C-283/81, *Srl Cilfit – v likvidaci – a další v. Ministerstvo zdravotnictví a Lanificio di Gavardo SpA v. Ministerstvo zdravotnictví*).

[26] Námitka stěžovatelčiny neznalosti původu zboží a související nepřiměřenosti výše „sankce“ byla poprvé uplatněna až v kasační stížnosti, byť ji stěžovatelka nepochybně mohla vznést již v řízení před krajským soudem. Z tohoto důvodu je nepřípustná podle § 104 odst. 4 s. ř. s.

[27] Oproti tomu ve srovnání s obsahem žaloby stěžovatelka v kasační stížnosti jen stroze namítala neúplnost a spekulativnost použitých zpráv OLAF. Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku podrobně vyložil, proč jsou závěry OLAF dostatečně konkrétní a vypovídající o původu zboží ve stěžovatelčině věci, a vysvětlil, proč jsou tyto zprávy použitelné jako důkazy, a to i s odkazem na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, takže stěžovatelčiny obecné námitky nebyly způsobilé odůvodnění krajského soudu zpochybnit. Za těchto okolností považuje Nejvyšší správní soud za dostačující odkázat na příslušné pasáže rozsudku krajského soudu a na svoji judikaturu vztahující se k problematice zpráv OLAF, zejména na rozsudek ze dne 10. 8. 2011, č. j. 1 Afs 44/2011 - 85. Pro úplnost dodává, že stěžovatelka neuvedla žádné okolnosti, které by mohly zavdávat důvod domnívat se, že příslušné přílohy zprávy OLAF byly jakýmkoli způsobem pozměněny. Tuto výtku proto hodnotí jako ryze spekulativní.

V. Závěr a náklady řízení

[28] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti, kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[29] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly náklady nad rámec úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. listopadu 2018

JUDr. Radan Malík
předseda senátu